

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s polijanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

 Z mesecem marcijem poteklo je naročnikom četrletnikom naročilo. Prosimo torej, naj se podvizajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim dopošiljanje lista ne pretrga ali ustavi. List stane do 1. julija 80 kr., do 1. oktobra 1 fl. 60 kr. in do konca leta 2 fl. 20 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravnštvu.

O veliki noči.

Veselo življenje se vzbuja po zemlji in kamor človeku oko nese, vidi se, da nima več trda zima moči ter jo rada ali nerada prepušča čili spomladi. Le tu in tam se še pozna kak sled zime ali škoda, da je le-ta sem ter tje trajen in kar je zima umorila, temu tudi spomladnja sapa ne vdihne več življenja. Upajmo, da tega letos ni obilo in kolikor slišimo, ne bode v resnici letos kmetovalcem veliko kvara vsled zime.

Sv. krščanska vera pa nam kaže v tem času ob enem že na drugo spomlad, na spomlad, čije solnce je „solnce pravice“, Sin božji v svojem trpljenji in ustajenji. Kdor pojde izmed kristijanov rad za klicem svoje sv. cerkve, tak se pridružuje Izveličarju na poti trpljenja ter si pritrjuje v postu vsako „veselje mesa“, pa uživa zato temveč veselja duha z njim v ustajenji, o veliki noči. Narobe pa za-nj, ki ne pozna posta, ni in ne more biti velike noči. Ne zasluži nje veselja.

Mi ga želimo našim bralcem veliko, to pa tembolj, ker čutimo, da je za slov. ljudstvo veselje le redko ter mu ga že ne pripravi nihče, ako si ga ne pripravi samo. Pač pa je rado k redu dokaj rok, da mu vžme pelina v kupo veselja in kar je še huje, za ta pelin še jih slov. ljudstvo naj zahvaljuje in jim poje hvalo! In pelin, britek pelin je za slov. ljudstvo vse, kar

mu daje nemški liberalizem, „vse dobrote“ njegove razupite omike.

Šola je v resnici dobrota in lepo veselje se rodéva v njej, ako je dobra, toda v naših ne manjka pelina, kajti iz ene strani so čez silo drage, iz druge pa se v njih vtepa otrokom v glave reči, katerih jim, če naj ne rečemo več, ni treba ali pa se jim vsaj čas jemlje za druge, koristne nauke. Tisto phanje nemščine v glavo premalih otrok, katero želi šulverein, ima čisto podobo, da se sili v naše male šole le za to, naj se slov. otroci ne naučijo drugih reči veliko ter se jim pristudi sploh in koj s kraja veselje do šole.

Tudi hranilnice so lahko koristne ali kar jih je v rokah nemških liberalcev, te so poguba za slov. ljudstvo. Iz ene strani je denar, če se vzame iz njih, sila drag, iz druge pa je potem človek po polnem v kleščah ljudi, ki si svojé gospodarstvo tacih hranilnic, če tudi nimajo za to veliko pravice. To se vidi sedaj jasno pri štajarski hranilnici v Gradci pa tudi pri drugih, recimo pri mestnih v Mariboru, v Celji in na Ptuji. Če je človek pri teh kaj na dolgu, prec mu gre za slov. kožo in mora, hoče ali noče, v nemško in kar je še huje, v liberalno, brezverno.

Ali to jim še ni dovolje, izslovenjenje naših kmetov še jim gre vse preveč počasi naprej, zato jim naj še pomaga drugo društvo, „Südmark“ ter naj kupi, kjer le more, posestva slov. kmetov, da jih izroči tujim ljudem, takim, ki bodo ljulika v pšenici slov. vasi in trgov. Kaj tak „privandranec“ vse stori, posebno v vasi, kjer so domači ljudje ubogi ali pa lahkoživi in zapravljivi, o tem se že prepriča človek lahko v marsikateri slov. vasi.

Ker nam gre blagostanje v našem slovenskem in krščanskem ljudstvu čez vse, zato menimo, da je pri njem že dovolje trpljenja in želimo, da pride kedaj že tudi za-nj čas ustajenja, veselje velike noči. Za to pa je že tudi več znamenj. Slov. posojilnic imamo že sedaj

precej in va-nje nese človek svoj denar z lahko vestjo in če mu je treba posojila, dobi ga iz njih brez velicij stroškov. In tudi večjo hranilnico že imamo, južno-štajarsko v Celji. Slovencu torej ni več treba priti nemškimi liberalcem na pot in če vse eno gre, potem pa je vreden njihovih klešč in ni ga škoda.

Da torej slov. rodoljubi ne držé rok križem, kjer gre za koristi slov. ljudstva, to se kaže, kakor v raznih zastopih, tako tudi v raznih društvih, ki so jih osnovali samo v obrambo slov. ljudstva. Zato pa lahko rečemo, da pride prej ali slej lepši čas za slov. ljudstvo in to tem prej, čem bolj se ono oklene in drži svojih izkušenih rodoljubov. Torej, ljubo naše slov. ljudstvo, delaj na svoje veselo ustajenje!

Kako si more kmet, in kako mu morejo drugi pomagati?

Vsi možje, ki imajo srce za priprosto ljudstvo, za kmeta, dandanašnji priznavajo, da za-nj slabo stoji. Ne bom pisal o uzrokih obširno in vsega, kar bi se dalo pisati, temveč kratko hočem le nekatere reči omeniti.

Pred vsem more našemu kmetu pomagati njegova zemlja in njegove pridne roke. Le pomisliti je treba nekatere reči: kaj nese v tem času in kraju največi dobiček, ki se da doseči? kako bi se dalo to in ono še zboljšati? ali bi ne kazalo, se v današnjem času bolj z živinorejo pečati? Dobro bi bilo, da bi se kmetje skupno o tem pogevarjali, in eden drugega podučevali in spodbujali. Kaj je s sadjerejo? Bi-li se še ne dalo več storiti?

Se ve, da se mora tudi na prostor ozir vzeti. Ko bi si n. pr. kdo celi travnik z drevjem zasadil, ne mogel bi tam sena sušiti, akoravno sicer trava pod drevjem čisto dobro rase.

Pa pridem še k enej važnejši reči, in to so naši vinogradi. Dva sovražnika sta prišla nad preljubo žlahtno vinsko trto, namreč uš in pa strupena rosa ali peronospora.

Čudno je, da ravno dandanašnji pridejo te nesreče. Morebiti za to, da bi znanosti imele kakšno opravilo in našle orožje, s katerim se ima človek zoper te sovražnike bojevati.

Zoper uš se sedaj priporoča sajenje ameriškkih trt. Kupijo se odrezane rozge, ali teh se pa pri sajenji veliko posuši, ali pa se kupijo že ukoreninjene trte. V tem zadnjem slučaju pa je nevarnost, da z ameriškansko trto pride tudi trsna uš v vinograd, kajti ne vse ameriškanske trte se ustavljajo nši, temveč ene bolj, druge pa manj. Najbolje se bojda ustavlja Riparia di Perrier. Tudi nekatere ameriškanske trte ne rasejo na suhem in slabem, kamenitem zemljišči. Če kdo tedaj hoče ameriškanske trte saditi, naj se obrne do onega moža, ki se spozna v tej reči. Žalibog moram priznati, da bode

težko enega našel, ki bi mu na vsa potrebna vprašanja odgovoril, ker se je še dozda v tej reči premalo preiskovalo.

Ameriškanske trte kaže bolj narazen saditi v vinograd. Ko poženejo čez leto tri ali štiri močne rozge ali šibe, tedaj se te en meter ali več nad zemljo cepijo meseca maja ali junija z našimi trtami (cepljenje je drugačno, kakor za drevje!) in se potem pogrobajo v jeseni ali spomladi tako, da samo ameriškanska trta pride v zemljo, ne pa tudi naša, ker bi se drugače naše prijala uš. So pa tudi nekatere vrste ameriškkih trt, ki bojda že same na sebi ne obrodijo ravno slabega vina.

Hujši sovražnik pa še, kakor uš, je strupena rosa ali peronospora. Zoper to se človek pa bojuje z bakrenim vitriolom in apnom, ki se oboje v vodi raztopi in se škropi potem zeleno perje. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zdaj je še čas, kmalu bo prepozno.

Kdor je se kedaj med Pragarskim in Mariborom po železnici vozil, ali se vozil ali peš hodil po Ptujski cesti prek železnice pri Mariboru, videl je gotovo pri jedni hiši v kotu, ki je med železnico in Ptujsko cesto, sadovnjak poln jablan, hrušek, sliv ali češpelj in višenj. Vsa narava oblekla je bila lani, kakor vsako leto, svojo od stvarnika ji spleteno zeleno obleko, zdelo se mi je, kakor bi prav videl, slišal in čutil, kako deluje v rastlinstvu tista skrivnostna moč, ki "provzročuje, da dobiva drevo svoje listje, da se vzdiguje trava, pšenica, ječmen, rž itd. čedalje od tal, da cvete in dozoreva človeku in živalim za živež. V sredi tega natornega življenja bil je videti omenjeni sadovnjak, kakor bled mrlič med zdravimi ljudmi: nobenega lističa na drevesu — vse suho, topo, golo, ožgano. Ali ni namakal dež zemlje tem jablanam, hruškam in slivam; ali jim ni solnce sijalo prav tako, kakor polju in gozdu? Se ve, da je, ali kaj je bilo krivo. da drevesa v sadovnjaku niso zelenela, ne cvetela? Pač so poganjala tudi listje in cvetje pa komaj se je prikazalo, zginilo je zopet. Kam? Požrla ga je gosenica, ta sovražnica vsemu rastlinstvu, posebna sovražnica pa še sadnemu drevesu. Vsa-kokrat, kedar sem se peljal tam memo, pogledal sem tje na sadovnjak, žalost, še bolj srd in jeza pretresla mi je srce, srd in jeza nad človeško nemarnostjo, ker samo nemarnost je zakrivila, da so gosenice ogulile vse drevje. Sto in sto goseničnih gnjezdic viselo je po vrhih vseh vej in vejic. Iz teh gnjezdic izlezlo je bilo na milijone malih goseničic, ki so se lotile potem vsacega listka in cvetka, ko se je prikazal. Skoro tri mesece niso si mogla opomoči

drevesa. Vsled tega pa v jesen tudi ni bilo nobenega sadja, ki bi ga lahko vzrastlo za 100 do 200 gld. vrednosti. Lastnik je tako po svoji nemarnosti zgubil veliko svoto denarja, ki bi ga morebiti silno silno potreboval.

Kmetje slovenski! Navedel sem resničen vzgled. Ako zinem še kako besedico ali ne, vedeli bote, kaj vam je storiti. Pa vendar dodal bi rad še nekoliko besed in želim presrčno, da bi zrno ne padlo na nerodovita tla. Po lastni skušnji vem, da je po naši slovenski domovini še mnogo, mnogo takih gospodarjev, ki se ne brigajo za sadno drevje. To ni prav. Preč s tako nemarnostjo! Vsaki rad povzije v letni vročini okusno slivo in hruško; zakaj bi ne skrbel, da si jo pripravi? Brez truda ni kruha. In zares prav malo truda potrebuje odgojevanje in negovanje sadnih dreves. Vsako spomlad odloči naj sadjerejec en dan za trebljenje in snaženje svojega sadonosnika ali posameznih drevesc. Otrebiti se mora drevo vseh suhih in pregostih vej in vejic. Vsakdo ve, da v gošči nič ne obrodi. Stari mah naj se postrga s stebila in močnejših vej. Poglavitna reč je pa to, kar hočem zdaj povedati: tista gnjezda, ki so videti skoro na vsakem vršiči, imajo v sebi na milijone malih goseničic, ki izlezejo, kadar v spomladi začanja poganjati drevo in komaj se kaki listek ali cvetek prikaže, že ga požró.

Brž na delo! Nemudoma porežite tisto gosenično zalego z dreves! Pa ne pustite nje na tleh ležati, to bi ne pomagalo nič; poberite vse te gnjezdice in sežgite! Kdor še tega ni storil, naj se tega loti, naj pusti vse drugo na stran. Za pol dneva ni nič zamujeno — pa veliko storjeno. Ako si sosed moj svoja drevesa otrebil, poglej še na sosedov vrt, spodbudi ga, poduči ga, in če noče, ali je nemaren, pomagaj mu sam! Drugo leto bode se sam lotil tega potrebnega dela; hvaležen ti bode. Toraj brž na delo! Zdaj je še čas — kmalu bo prepozno!

Sejmovi. Dne 3. aprila v Reichenburgu. Dne 5. aprila na Starih sv. gorah. Dne 8. apr. na Polji, v Ljutomeru, v Šoštanji in v Vildonu.

Dopisi.

Od Save. (Srenjske reči.) Bil je pred leti, in je še zdaj živahen prepir o tem, ali so za občane velike občine boljše, alj manjše. Ti, ki velike občine zagovarjajo, trdijo, da take velike skupine ležje in bolj cenó svoja mnoga občinska opravila opravljajo, kakor pa male. To se deloma res ne da tajiti. Ti pa, ki so za majhne občine, (med njimi gre posebno M. Hermana omenjati,) pravijo, naj se „izročeni delokrog“ občinam spet odvzame in gosposkam nazaj da, ostala obč. opravila pa bodo prebivalci malih občin veliko bolj zvesto, pravično in ce-

nejše opravljali, kakor dosedaj. Mislim, da mora M. Hermanu vsak pameten človek pritrčiti. To skušamo mi kaj živo v naši veliki Loški občini, ki spada med največje na Stajarskem; kajti šteje blizo 3.200 duš, se razširja čez tri fare: Širsko, Loško in Razborško in ima na južni meji, ob Savi, okoli 4 $\frac{1}{2}$ ure dolgosti. In tu se prikaže prva neprilika velikih občin. Županski sedež je zdaj v Loki, kjer je tudi najbolj primeren, ali mnogi občani imajo do tje do poltretje ure daleč, in to je za kmeta, ki ima pri županstvu več opravil, velika zamuda. No to bi še ne djalo toliko, ali nahaja se pri nas, kakor skoraj povsod pri velikih občinah, več strankarskih krivic, ki so v malih občinah nemogoče. Na primer: odborniki so vzeti večjidel iz sredine, namreč iz Loške fare, na meje občine se pa ubogo malo ozirajo, tako da je na pr. Razborška fara, ki ima v Loški občini vendarle okoli 450 duš — toraj že za majhno občino — zastopana po enem samem odborniku. Ravno tako je pri šolah in pri obč. cestah. Za Loško, posebno pa še za Zidanmostno šolo se hvalevredno skrbi, in se posebno pri zadnji nobeden gold. ne štedi, da je šola za učili dobro preskrbljena; dočim se jim pri drugih treh šolah, Širski, Razborški in Lokavski že vsak krajcar smili, in nimajo nič srca zanje. Občinske ceste in mostove po Širji, Razborji in Lokavcu popravlja, kdor jih ravno potrebuje, za cestarja pa je solnce na nebu, kateremu ni treba nič platiti. In kakor da bi še vsega tega dosti ne bilo, hoče zdaj Zidanmost še županski sedež na-se potegniti, kakor je že tudi popotno vsprejetišče Ločanom prevzel. Tje pa imajo vshodni mejaši skoraj 3 ure daleč. Tega bi nam še manjkalo, da bi Zidanmostni — veri in Slovencem enako sovražni — liberalci z dosedaj verno in pošteno slovensko občino komandirali! Ker v tem slučaju Ločanom samim voda v grlo teče, zato bodo pač morali, in sicer že nekaj časa pred obč. volitvo, ki bode bojda že na belo soboto, se z Lokavčani in Razborjani lepo sporazumeti, da pridejo v prav obilnem številu k volitvi in volijo samo take odbornike, ki so dobri kristjani in Slovenci, vsem občanom, pa tudi toliko prebrisani in možati, da se od šest v prvem razredu voljenih liberalcev (katerih volitev konservativci zabraniti ne morejo) ne bodo dali strahovati, in pa da nikdar iz Zidanmosta župana ne volijo.

Iz Šmartna v Rožni dolini. (Razne novice.) Smrdljivih osepnic ali koz smo se, hvala Bogu, za zdaj srečno otrešli. Mnogo strahu napravil nam je pa stekel pes, ki je 14 dni po novem letu par šolarjev ogrizel. Dne 15. marcija umrl je eden teh omilovanja vrednih otrok za neko hudo davico in za neznanimi krči, ki so ga blizo 30 ur lomili. Raztelesenje mrliča je pokazalo, da fant ni imel davice ali angine,

ampak da je za pesjo steklinó moral končati svoje 13letno življenje. Ker učenjaki trdijo, da izmed 20 od steklih psóv vgriznjenih ljudi komaj eden steče, smemo upati, da drugim enako vgriznjenim otrokom ne bo to nič škodilo. Vsekako pa je treba še bolj strogo preganjati stekle psóve. — Naš novi župan Brežnik začel je, kakor smo pričakovali, občinsko cesto čez Langer popravljati. Le škoda, da doslej ni našel vsestranske podpore. Z združenimi močmi dalo se bo veliko, če ne vse storiti. Toraj le ne pešati! — Pred 17letí zgubila je neka tukajšnja posestnica gredoč na sejem 75 gold. Dala je svojo zgubo preklicevati pri raznih cerkvah, a vse zastonj. Letos dobila je pa ne le svoj denar, ampak še 50 gld. (4%) obresti od te glavnice, ker tisti, ki je bil denar našel, pa zatajil, naročil je bil baje svojim dedičem na smrtni postelji, da morajo lastnici povrniti denar. Ker tega niso storili takoj, povrnili so njej sedaj tudi obresti, kakor so se med seboj pogodili. Naj bi si vendar ljudje dali dopovedati, da je vsekako ložje, bližnjega varovati škode, kakor je storjeno poravnati. Vsem bralcem želimo veselo alelujo!

Iz Bučkovec pri Malinedelji. Ker me g. „brambovec“, ki se je postavil mojim be sedam, oziroma dopisu, od dne 20. febr. t. l. v 11. št. „Slov. Gospod.“ kakor jež lisici v bran, poziva na objavo dobrot, ki jih je dosedanjí naš župan g. Kocpěk po naši občini razlival, moram mu povedati le ob kratkem to-le. Ker on sploh dobrega, da bi mogli biti ponosni na lepi naš kraj, ne zna ali noče pisati, opustil bi tudi lahko reči, katere nikakor ne delajo ne županu, ne občinam časti. Nelepo je pa itak po mnenji g. „brambovca“ za celo našo občino, ako je res naš župan tak, kakor ga slika, ker je bil trikrat zapored voljen za župana. Ako ni nikomur ugajal, čemu ga pa potem volimo, in to še trikrat? Ne mara zato, da ima g. „brambovec“ priložnost kak članek napisati? Da je volitva ovržena, to rad potrjujem g. „brambovcu“, in je to sitnobo naredil volilcem, ki so nečesa vže težko čakali, g. župan, ker se je nepostavni volitvi postavil v bran! Moram pa še danes priznati, da se je dopisavcu pod neko drugo „krono“ godila britka krivica, ki še mu sedaj kosti otrése, ako pomisli na preteklost. Hvaležen pa bodem g. „brambovcu“ in vsem sovolilcem, ako bodo dobro premislili, koga volijo, da ne bodedo imeli pozneje „intrig“, ter z veseljem pozdravil novoga župana, ako bode ne samo v besedi, ampak tudi v djanji „môž pravice“ ter nepristranski sodnik! Konečno naj omenim še, da se g. dopisnik „brambovec“ v osonbi dopisovalca vara, ali pa natolcuje, ker „Slovenus-u“ ni nobena reč iz Kuršinee, kakor tudi nobena druga gledé gg. duhovnikov znana, tudi je imel in ima malo časa in priložnosti z gg. duhovniki

občevati. Radi pičlega časa vsaj toliko kot v pojasnilo danes zađostuje! Slovenus.

Iz Slatine. (Šulvereinska šola.) Slatinski nemaniči beračijo med ljudstvom podpise za šolo nemškega protiverskega šulvereina. Da kak podpis vlovijo, pravijo: Le podpiši le, saj ne bo treba nič plačati za šolo. To je pa debela laž. Četirje učitelji, drva, popravila in drugi letni stroški tudi pri tisti šoli ne bodo zastonj. Plačal pa jih drugi nihče ne bo, kakor davkopláčilec iz svojega žepa. Kje je nadalje zagotovljeno, da bo šulverein dal zastonj šolo v porabo? Iz Rogatca slišimo, da mu morajo poleg letnih stroškov še lepo najemščino za šolo plačevati. Zatoraj kmetje, kateri mislite, da imate že dosti plačil, pokažite vsakemu, ki berači podpise za šulvereinsko šolo, pot, od koder je prišel; kateri ste pa nevedé podpisali, zberite se in prekličite svoje podpise. Naj imajo Slatinčani in njihovi lizuni tisto šolo in naj jo plačujejo sami, če imajo s čem. Da ni zaupati Slatničanom, lahko se ravno zopet prepričate. Poglejte mimogredé nad prodajalnico znanega kričača. Tam od nekaj dní ne berete več: Matthäus Löschnigg, ampak Johann Löschnigg. Zakaj se je Matevž v Janeza spremenil? Zato, ker Matevž na svoje ime ne dobi niti šivanke več na zaupanje ter more le na Janezovo še dalje kupčevati. Tujci toraj slatinskim šulvereinerjem niti za počen groš blaga ne zaupajo več, vi domačini pa jim zaupajte svoje otroke.

Iz Slatine. (Dve nesreči.) Na pustno noč je zgorela v Temniku nad Slatino prej Martinčeva, zdaj Perkovičeva hiša. Nekdo je podžgal. K sreči je bil gospodar zavarovan, pa ofar, Gaberšekov Tonč, ni bil in ta je zgubil vse, kar je imel, do zadnje trohe. Zbudila sta se mož in žena še le, ko je od severne strani že skoro do postelje prigorelo. On je še letel na dilje po slanino, pa ravno, ko stopi po lestvi gori, vsiplje se streha na-nj in je zdaj bojda ves opečen. Siromak je vreden vsega usmiljenja. Druga nesreča: v Cerovci je nana gloma umrla Ana Ogrizek, po domače Krešeljja, vdova. Zvečer je šla zdrava spat in na Matijevo so jo našli ob petih v jutro mrtvo v postelji. Bog ji bodi milostljiv!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Drž. poslanci so se zadnji petek podali iz Dunaja, vsak na svoj dom in ostanejo čez veliko noč pri svojih rodbinah do srede, dne 16. aprila. — Grof Taaffe je postal kancelar Leopoldovega reda in je to eno najvišjih odlikovanj iz roke Nj. veličanstva. — Vsled češko-nemške sprave se pripravlja preuredba pri dež. šolskem svetu v Pragi pa tudi volilnega reda pri veleposestvu. — Naj bode vselej 1. den meseca maja „praznik de-

lalcev," to je sklenilo 4000 delalcev v Gradci, na Dunaji pa so odbili srečo tega praznika. — Mestni zastop v Gradci je v javni seji izrekel, da mu ni po volji, kar so avstrijski škofje rekli gledé ljudske šole. Pač res škoda, da škofje niso poprej vprašali teh liberalnih kričačev, kaj bi jim bilo po volji! — Po nekaterih krajih na Koroškem so imeli zadnji den meseca marcija nevihte in tudi točo. — Dež. vlada je potrdila pravila polit. gospod. društva v Celovci in sedaj društvo, čegar predsednik je vrli župnik g. Einspieler, lahko prične svoje delovanje. Naj le dela z velicim uspehom! — V Ljubljani so bili ljudje sila nevoljni nad tovarno A. Samassa, ker se je delalo v nji oba zadnja praznika celo dopoludne. Mož ima največ zaslužka od katol. cerkev, pa taki so povsod liberalci in nemškutarji. — Velika javna telovadba slov. Sokolov bode v Ljubljani v ponedeljek zvečer in pride jih k njej tudi iz drugih krajev. — V Gorici je italijanski mestni zastop napravil novo pokopališče, ali na tako nesrečnem kraju, da se jim mrličii ne pokapljejo, ampak potapljejo. Vsled tega je sedaj velika nevolja na liberalno gospôdo v tem zastopu. — Uredništvo „Soče“ je dr. Mahnič odložil in je to storil, naj bi se mu ne očitalo, da kali le on mir na Primorji. Sedaj je čas, da dajo tudi njemu mirú. — V Trstu je treba nove katol. župnije, toda mestni zastop ne dovoli za to denarja, češ, da je taka župnija italijanstvu nevarna. Kdo se smeje! — Čudno je, da imajo v Trstu c. kr. kmetijsko društvo laški ljudje v rokah, ki nimajo kmetij in vendar jim dovoljuje vlada podpore iz drž. kase — za kmetijske potrebe. — Tudi v Zagrebu jim primanjkuje v mestnem zastopu denarja in treba jim bode 10% občinske priklade. Ne bodo je ljudje pa nič kaj veseli, posebno zato ne, ker se vtiče bager preveč v zadeve mesta in najbolj na ljubo ogerski vladi. — Drž. delegaciji snidete se letos v Budimpešti in če ostane pri tem, prve dni meseca junija. Pravi se, da tirja skupni vojni minister 4 milj. za nov smodnik, ki je brez dima. — V Bukovini veljajo trije jeziki za deželne: nemški, ruski in rumunski. Pri nas imamo le dva, toda še velja slov. jezik neki nekje le na papirji.

Vunanje države. V tem meseci imajo sv. oče Leon XIII. tajno konsistorije in misli se, da proglasijo v njem dva nova kardinala in potem tudi knezonadškofa na Dunaji, dr. Antona Gruscha in nekaj škofov v Rusiji. — Italija se pogrezuje čem dalje, huje v mreže radikalcev in ako še kralj Umberto vidi kaj, mora mu biti že prav tesno pri srci. — V Franciji bode treba novega posojila, ali ministri so si še v tej reči navskriž in bi kaj radi ljudem prikrili resnico, da je republika draga, dražja od monarhije. Najbrž pride še med njimi do

razpora in tako se utegne še zavleči posojilo, na zadnje pa pride vse eno in tedaj do višje svote. — Na Angleškem se bliža sedanja vlada Nemčiji in to je vsakako vredno spomina, kajti doslej je v Angliji stala vaga bolj na francosko stran in zato se Francozom ni bilo bati, da pride k malu do vojske, če je ne začnó sami proti Nemcem. Sedaj pa je lahko čisto drugače. — Shod v Berlinu gledé na delalce in njih razmere je sklenil dobre stvari v pomoč delalcem, toda kaže se, da ostane brž vse pri starem, ker pride vse na to, da storé sedaj države kaj za to, ali kje bomo to učakali? Pri nas v Avstriji že imamo tega veliko, drugim državam pa se ue mudi. — Iz Rusije sliši se glas o nemirih dijakov pa tudi o neki zaroti častnikov zoper življenje carja. Je-li na tem glasu kaj resnice, to se ne more reči. — V Bukreštu, glavnem mestu Rumunije, prišli so zaroti na sled in merila je ona na bolgarskega kneza Ferdinanda in nekaj ruskih častnikov je imelo svoje roke pri tej zaroti. — Da pride k malu do vojske zoper Srbijo to se misli sploh pri Bolgarih in je torej vlada 40 milj. patronov naročila pri neki tvrdki v Avstriji. No take vojske pa bi še državicama bilo treba! — V Srbiji so se ministri sprli in ima minister Pašić skorej vso vladó v rokah, ali težko, da najde mož za to, da mu odvzamejo breme, kar mu ga je preveč. — Turska vlada je dobila poročila, da vzbruhne k malu nova ustaja na otoku Kreta. Taka je sicer mogoča, toda ni verjetna, pač pa je strahú pred njo treba turski vladi, da se lahko izgovarja, če noče olajšati križa kršč. prebivalcem na otoku. — V Afriki je blizo vse pri starem neredu, vendar tepeža v tem tednu ni bilo. — Iz severne Amerike se poroča, da je bil v zadnji petek strašen vihar ter je več mest trpelo po njem sila veliko škode. Tudi je več ljudi našlo smrt v podrtilih hramih. V mestu Louisville jih je pokopalo nekaj nad 400, med njimi kacih 75 otrok in sicer na plesišči. Človek misli tu skorej nehoté na kazen božjo.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Dalje.)

Sedaj pa bi mi še lahko rekli: „Tudi učitelja nam treba plačati!“ „Res je, da jih plačujete vi, pa vedeti morate, da dobé učitelji svojo plačo iz „deželnega šolskega zalog“, to se reče: vsi Čehi vse češke učitelje. In kateri okraj ima več šol, srečnejši je. Vzemimo dva veleposestnika, ki imata enaka posestva, plačujeta enake svote dače in oba pošiljata svoje otroke v šolo. Jeden ima v svojej

fari četirirazredno ljudsko šolo, a drugi le enorazrednico; vprašam vas, kateri je srečnejši?“

„Uvidimo, uvidimo“, klicali so vsi navzoči, ni potrebno, gospod učitelj, da bi nas dalje navduševali za dobro, prepotrebno reč — šolo. Takoj bomo z delom pričeli!“

In res. Takoj, že prihodnji teden jeli so lomiti kamen za podstavni zid. Ali pri tem delu morali so seči v mošnjo! Za jeden goldinar morali so kupiti smodnika, da so kamen streljali. Nekaj manjših posestnikov pa se je lotilo opeke delati. Drugi so žgali in ugaševali apno. Kmetje vozniki pa so vso stavbeno robo vozili na stavišče. Zidarjev so imeli v fari dovolj. Strežaji pa so bili želarji in najemniki. Po gozdih padale so tudi že smreke, bori in hrastovi. Ali kaj bom ti vse to na tanko opisoval, povem ti raje s kratka: postavili so si šolo štirirazrednico, pa niso imeli več stroškov, kakor 126 gld.! Skoraj vse so doma zmogli, samo smodnika ne, in šipe na okna so morali kupiti.

Sedaj pa se še oglediva, dragi čitatelj, nekoliko po našej domovini, preden bova nadaljevala pot v Otizo.

Prebivalci Štajarske razdelimo se po narodnosti v Slovence in Nemce. Nemcev je 63 %, Slovencev pa 37 %. Kakšne šolske razmere so pri Nemcih, kakšne pa pri nas? Enorazrednic imajo Nemci prav malo; a pri nas jih je največ. Nemci ustanavljajo enorazrednice le v posameznih vaseh, ki so jedno uro oddaljene od farne šole. Taka enorazrednica ima, kakor se to v mnogih krajih najde, le kakih 20—40 otrok. Je-li pri nas tudi tako? Ne, kajti naše enorazrednice so prenapolnjene. Manj od 200 učencev nima skoraj nobena. Naši sodeželani Nemci so tedaj na mnogo boljsem. Kjer imajo nad 100 šolarjev, ondi hitro poskrbijo še za jeden razred, t. j. še za jedno sobo. Za učitelja pa jim ni treba skrbeti, njega jim pošlje deželni šolski svet.

Takó, dragi slovenski stariši, sedaj pojasnil sem vam šolske razmere naše ter vam tudi povedal, kako je drugod v našej domovini. Pospnemajte, kar je posnemanja vredno!

Sedaj pa le dalje proti Otizi!

Ob potoku „Šantovec“, ki dela mejo med Štajarskim in pa med ogerskim Medjimurjem, videli smo kakih 9 gomil. Tu počivajo pre „Huni“. Štajarska ta stran se imenuje „Budina“, ogrska pa „Pešta“. Na ogrske strani, tedaj v Pešti, izkopal je pred 3 leti tukajšnji veloposestnik g. L. Kofler jedno tako gomilo. V nji je našel človečje kosti, črepinje in nekaj kamnenega orožja.

Od imenovanega potoka počenši, vozili smo se naprej dobri dve uri vedno po lepem Medjimurji. Medjimurci govorijo jezik, ki je mešanica slovenskega in hrvaškega jezika. Zato

pa imajo za svoje šole posebne knjige. Zadnja leta sem pa se jim vriva siloma madjarščina. Posebej ob štajarske meji ima skoraj vsaka vas svojo madjarsko šolo, kjer se deca od dneva, ko vstopijo v šolo, madjarščine učijo. Moj sošed, madjarski učitelj, pa vendar trdi, da se Medjimurje ne bode nikoli pomadjarilo.

Od štajarske meje pripeljali smo se v pol uri v medjimursko mestece Stridova. Medjimurci, kakor tudi mi sosednji Štajarci pa pravimo: „grem v Štrigovo“. Katero ime je pravo, tega ne vem; na tabli je zapisano: „Stridó“.

(Dalje prih.)

Smešnica 14. „Stojte“, vpije udova možem, ki so zabijali rakev, „za božjo voljo stojte; naj še pogledam enkrat na moža!“ „No“, reče ji sosed, „kaj pa bo, saj si ga že gledala dosti dolgo!“ „Saj mi ne gre“, odgovori udova, „saj mi tudi ne gre za njegovo lice, ampak za roko — za prstan, ki je brž še na njej“.

Razne stvari.

(Sv. birma.) Mil. knezoškof bodo zakrament sv. birme delili v Rogaški dekaniji: dne 8. maja v Kostrivnici; dne 9. maja pri sv. Petru v Medvedjem selu; dne 10. maja pri sv. Križi pri Slatini; dne 11. maja v Rogateci; dne 12. maja pri sv. Roku; dne 13. maja v Žitalah in dne 14. maja v Stopercah. — V Jareninski dekaniji pa delijo zatem sv. birmo: dne 20. maja v Svičini; dne 21. maja pri sv. Juriji na Pesnici; dne 22. maja v Jarenini; dne 23. maja pri sv. Jakobu in dne 27. maja v Šent-Ilji v slov. gor.

(Dež. zbor.) Volitve poslancev v deželni zbor v Gradci bodo, kolikor se čuje, v meseci juniji. Naši nemškutarji pa si belijo že zdaj glave, koga da si izbere kje slov. ljudstvo v raznih in najbolj še, koga da si voli v Mariborskem okraju za poslanca.

(Okr. zastop.) Kakor se nam poroča, bodo volitve v okr. zastop pri sv. Lenartu v slov. goricah v dneh 21. aprila za veliko posestvo in 26. aprila za občine. Nemškutarji so že vsi na nogah, toda v „Marburgerci“ se hlinijo, češ, da še njih nihče ne misli na te volitve!

(Dopisnice.) Ko se doslenje dopisnice razprodajo, izdajo se nove, nekaj večje in na boljsem papirji ter z obrobkom na sprednji strani.

(Starost.) Starost onih 12 starčkov, ki so bili dnes za „apostole“ pri sv. opravilih v stolni cerkvi v Mariboru, znaša 939 let. Izmed njih sta 2 že 89 let stara.

(Vodnikova slika.) Pri g. S. Kočondi v Zagrebu dobiva se krasna, velika slika V. Vodnika. Slika je lep kinč za večje sobe, obednice, uradnice itd. Slika stane v zlatem okvirji

23 gold. Kdor more, naj si jo naroči, ker je vredna svojega denarja.

(Požar.) V soboto dopoldne je g. Karolu Jagodiču, krčmarju v Šmarji pri Jelšah, zgorelo na Boči blizu 13 ha. gozda. Kako je požar nastal, to se še ne zna, ali sluti se, da je sovražna roka podžgala.

(„Strike“.) V petek, dne 28. marcija so ustavili delalci na koroškem kolodvoru v Mariboru delo, ali že v nedeljo dopoldne so prišli zopet na delo. Gospôdo na kolodvoru je bilo prvo, opuščanje dela vjezilo, kršč. ljudstvo pa je užalilo drugo, delo v nedeljo. Ni pač bilo treba oskruniti nedelje!

(Tatvina.) V noči 26. marcija so vlomili tatje v cerkev v Vojniku ter vzeli iz milodarnice drobiža, kar so ga našli. Tudi v podružno cerkev so prišli ali do denarja niso mogli.

(Hudobna žena.) Neka Ana Korošec, doma v Arčlinu pri Vojniku, je prestala nekaj let ječe, ker je bila poskušala umoriti moža. Lani jeseni je prišla domov in sedaj so jo že zopet zaprli, ker je na sumu, da je sedaj v resnici svojem možu zavdala. Truplo tega bodo te dni izkopali, da se pokaže, kaj je na onem sumu.

(„Politični katekizem“) za Slovence je bil spisal msg. A. Einspieler in tega je za sedanje razmere pre naredil in pomnožil Filip Haderlap. Na svitlo ga je pa sedaj dal G. Einspieler, župnik in dež. poslanec. Knjižica je prav podučljiva in stane 20 kr. pri družbi sv. Mohorja v Celovci.

(Seje m.) Na zadnjem živinskem sejmu v Ormoži je bilo živine kacic 600 glav. Polovico blizo so je prodali, cena je bila pa precej nizka in tudi kramarji niso kazali veselega lica.

(Redko.) V Mariboru služi podčastnik Matija Dobnik že 40. leto pri ces. in kr. 47. pešpolku in je vsled tega zadnji terek obhajal nekako 40letnico svoje službe.

(Zvestoba.) V Celji so djali dva dacarja pod ključ, ker jih imajo na sumu, da sta deželo goljufala pri daci na pivo in žganje. Dež. odbor je v svojem času iskal ljudi za to službo samo po liberalnih listih in kakor se vidi, ima z njimi srečo.

(Mrliča) izvlekli so iz Drave pod Vurberkom. Po oblačilu sodeč je truplo kacega dragonarja in je mož najbrž po nesreči vtobil.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Raktej 26 fl., Wolf 11 fl., Kapler 70 fl., (ustn. in letn. dpl.), Šmid 10 fl., (ustn. in letn. dopl.), Kocuvan 2 fl., Kostanjevec Josip 4 fl.

Loterijne številke:

Gradec 29. marcija 1890: 75, 62, 16, 61, 59
Dunaj „ „ 62, 85, 43, 20, 51

Razglas.

Od c. kr. okrajnega sodišča v Mariboru na levem bregu Drave se daje na znanje, da so v smislu odloka ces. kr. okrajnega sodišča v Mariboru na desnem bregu Drave z dne 4. februarja 1890 št. 731 dovoljene prostovoljne dražbe k zapuščini Marije Miklaušičeve spadajočih zemljišč, in to:

1. zemljišče vl. št. 31 kat. občine Karčovina v cenilni vrednosti 5721 gld. av. vr. in k temu spadajočega premakljivega blaga (pohištva, vinskih sodov itd.) v vrednosti 864 gld. 12 kr. ročišče na

dne 21. aprila 1890

predpoldne od 9—12. in slučajno od 2—6. ure popoldne v Karčovini;

2. zemljišče vl. št. 19 kat. občine Leitersberg v cenilni vrednosti 931 gld. a. vr. in vl. št. 47 kat. občine Jelenšenberg v cenilni vrednosti 1110 gld. a. vr. ročišče na

dne 23. aprila 1890

od 11—12. ure predpoldne v pisarni št. 9 s tem dodatkom odredjeno, da se imajoča zemljišča in premakljivosti le po ali preko cenilne vrednosti prodajo in dražbeni znesek za prodane premakljivosti se v gotovem denarju hitro plačati mora.

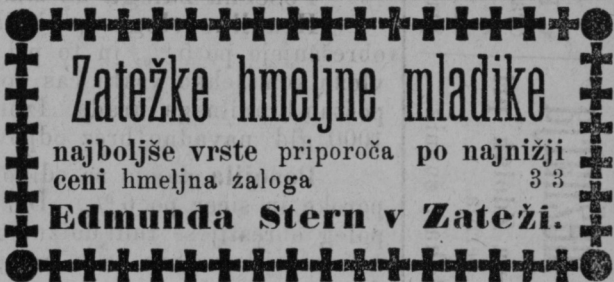
Cenilni zapisnik, gruntovni izpisek in dražbeni pogoji se lahko v registraturi tega sodišča uvidijo.

C. kr. okr. sodišče v Mariboru na l. br. Dr. dne 20. marcija 1890.

C. kr. okrajni sodnik

2-3

Fladung m. p.

Zatežke hmeljne mladike
 najboljše vrste priporoča po najnižji
 ceni hmeljna zaloga 3 3
Edmunda Stern v Zateži.

„Oves Willkomm“.

Ta oves je na Štajarskem med vsemi sortami najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, kakor dolgo seže, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljavi zneska ali poštnemu povzetju franko na vsako poštno postajo

Benedikt Hertl,

7-8
veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah.

Vabilo

k seji občnega zbora okrajne pesojilnice v Ljutomeru.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzorništva o računu za leto 1889.
2. Izločitev udov.
3. Volitev načelnštva.
4. Volitev nadzorništva.
5. Volitev cenilne komisije.
6. Razni predlogi.

Seja je na belo nedeljo, to je 13. aprila t. l. v šolskem poslopju v Ljutomeru in se začne ob 8. uri predpoldnem.

V Ljutomeru, dne 15. marnja 1890.

Ravnateljstvo.

Droženi kvas za trgovce in peke.

Gizelina tovarna droženega kvasa v Veliki Kaniži naznanja, da je vsled mnogostranskih želj p. n. kupecev ustanovila

v Mariboru

svojo zalogo, katero vodi gospod

Karl Kržižek,

trgovina z moko in deželnimi pridelki
Gegetthofove ulice št. 9.

Cena za kilo Gizelinega droženega kvasa 62 kr. najboljše kakovosti in trpežnosti.

Iščem tudi učenca za svojo štacuno špecerjskega blaga.

2-2

Posestvo

v Košnici, 20 minut od Celja, ki meri 50 oral zemlje, povsem arondirano, za sadjerejo, živinorejo in mlekarstvo posebno prikladno je na prodaj pod ugodnimi pogoji. Več se poizvè pri dr. Filipič-u v Celji.

J. Roštohar, župnik.

Služba organista in mežnarja

se odda dne 30. aprila t. l. na Zdolah pri Vidmu. Dohodki: Prostovoljna bernja.

1-2

Posojilnica v Makolah.

Pregled dosedanjega poslovanja.

Leto	Zadružnikov	Deležev	Hranilne vloge				Posojila			Zaloga (rezerva)	Promet
			uplačane		stanje konec leta	izplačana	vrnjena	stanje konec leta			
			gld.	gld.					gld.		
1884 (Zmesca)	48	83	1398.—	150.—	1253·75	4466	—	4466.—	140·81	10590·11	
1885	204	503	14809.—	3091·73	13320·94	18505	962.—	22009.—	654·77	48329·11	
1886	407	1021	28994.—	10844·30	32328·15	26895	1756.—	47238.—	1462·77	82987·41	
1887	586	1261	39947·43	21308·51	52610·71	27229	4418.—	70049.—	2668·84	111026·49	
1888	687	1350	31629·36	24466·32	62155·19	16573	4011·60	82610·40	3761·65	90687·82	
1889	778	1468	55408·78	23887·38	96606·36	17233	5740·01	94103·39	4831·24	134250·13	

Na znanje!

Posebna zaloga za slučajne zgube znaša s početkom t. l. gld. 5180·07. Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, torej tudi od neudov, ter se obreščujejo po 5%, in to pri večih svotah (500) od dneva vlozbe. Z vnanjim vložnikom lahko vsaki čas postrežemo s „prejemnimi in položnimi listi“ c. kr. poštno-hranilnega urada. Izplačujejo se vloge samo le ob uradnih dnevih, do 1000 gld. navadno brez odpovedi.

Posojila dajejo se edino le zadružnikom na osebno zaupanje in zanesljive poroke in sicer po 6%. Dolžnikom se naroča, da morajo pri vsakem obroku poleg obrestij še tudi dolžne glavnice (dolga), najmanj 5% nazaj plačati. Kdor želi posojila, mora se k manjšemu 14 dnij naprej oglasiti in to ob uradnem dnevu.

Uradni dan je vsaki četrtek; kadar pride na četrtek praznik, pa vselej prejšnji dan (sredo). Uradne ure so od 8—12. dopoldne. Ob drugih dnevih se nič ne opravi.

Ves čas svojega poslovanja naša posojilnica ni imela nobene zgube in nobenih tožb ali pravn, ter razun nekotih vknjižb sploh nobenih sitnob s svojimi dolžniki.

V pisarni naši visi sv. križ in načelno ravnamo po zapovedih krščanske ljubezni; zatoraj dobičkolojva in grdega oderuštva pri nas ni! Edina želja naša je: revnemu ljudstvu biti v pomoč in podporo.

Da je zavod resnično vsega in popolnega zaupanja vreden, prepričal se je še vsakdo, ki je stopil ž njim v kakó bližnjo dotiko. Prijateljem in podpornikom svojim izrekamo srčno zahvalo! Bog z nami!

Načelnik.

3-3